

SPRAWOZDANIE

Maciej Zachariasiewicz*

**EUROPEIZACJA PRAWA PRYWATNEGO.
II OGÓLNOPOLSKI ZJAZD CYWILISTÓW,
KATOWICE–WISŁA (28-30.09.2006)**

W dniach 28-30 września 2006 r. w Wiśle odbył się II Ogólnopolski Zjazd Cywilistów. Konferencja zorganizowana została przez Katedrę Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Pracami komitetu organizacyjnego kierowali: prof. Maksymilian Pazdan i prof. Wojciech Popiołek. Na Zjazd przybyli pracownicy naukowcy z większości czołowych ośrodków naukowych w Polsce, a także przedstawiciele zawodów prawniczych – w sumie około 300 osób. Wygłoszono prawie 90 referatów z dziedziny prawa cywilnego, handlowego i międzynarodowego prywatnego. Dominującymi wątkami konferencji, przenikającymi przeważającą cześć wystąpień, były: wpływ prawa europejskiego na polskie prawo prywatne oraz zagadnienie harmonizacji prawa cywilnego w ramach Unii Europejskiej.

Obrady w pierwszym dniu Zjazdu (czwartek) rozpoczęły się od sesji plenarnej. Przedstawione wystąpienia dotyczyły głównie kierunków rozwoju europejskiego prawa prywatnego, zarówno merytorycznego, jak i kolizyjnego. Profesor Jerzy Rajski przypomniał, że 26 maja 2006 r. Parlament Europejski podjął uchwałę o europejskim prawie kontraktów i rewizji *acquis*, wzywając Komisję do pełnego wykorzystania wyników prac grup badawczych projektujących europejskie prawo kontraktów. Zgadzano się, że integracji europejskiej powinien towarzyszyć rozwój europejskiej kultury prawa, opartej na wspólnych fundamentalnych wartościach. Z kolei prof. Andrzej Całus wskazywał, że Unia Europejska nie ma ogólnego umocowania do

* Mgr Maciej Zachariasiewicz – asystent w Katedrze Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego.

unifikacji prawa prywatnego. Posiadając jednak kompetencje do legislacji w sprawach związanych ze wspólnym rynkiem, ingeruje pośrednio także w niektóre sfery prawa prywatnego. Zagadnienie europeizacji prawa kontynuował prof. Maksymilian Pazdan, przedstawiając współczesne kierunki rozwoju autonomii woli w obrocie międzynarodowym. Referent wskazywał w szczególności na tendencję do rozszerzania dopuszczalności wyboru prawa. Przedmiotem obrad była także zasada swobody umów. Profesor Edward Gniewek analizował jej zastosowanie w prawie rzeczowym, a prof. Elżbieta Traple rozważała kwestię ograniczeń swobody kształtowania umów w prawie autorskim. Polemiczne uwagi w trakcie dyskusji wywołało wystąpienie prof. Stanisława Sołtysińskiego, który zakwestionował potrzebę wyróżniania w prawie cywilnym kategorii czynności nieistniejących. W ostatnim z referatów na sesji plenarnej, prof. Tomasz Pajor zajął się zagadnieniem odstąpienia od umowy, wskazując, że rozszerza się zakres zastosowania tej instytucji w prawie cywilnym.

Dalsze obrady w godzinach popołudniowych toczyły się w trzech sekcjach tematycznych. Pierwsza z nich była do pewnego stopnia kontynuacją sesji plenarnej. Omawiano na niej przede wszystkim inicjatywy dotyczące harmonizacji prawa prywatnego oraz problematykę kontraktową i przedkontraktową w ujęciu polskiego i europejskiego prawa umów. Sekcja druga poświęcona była zagadnieniom prawa bankowego, w szczególności umowie rachunku bankowego. Tematyka ostatniej z sekcji była mocno zróżnicowana, koncentrując się jednak głównie wokół problematyki umownej.

Drugiego dnia (piątek) obrady kontynuowano. Sekcja I była poświęcona tematyce konsumenckiej. W wygłaszanych referatach i późniejszej dyskusji dominował ton krytyczny w stosunku do regulacji konsumenckich. Wskazywano na istniejące niespójności konstrukcyjne i terminologiczne. Krytykowano automatyzm w implementacji dyrektyw unijnych. Szczególnie negatywnie oceniano dualizm instrumentów służących ochronie w razie nabycia wadliwego towaru – rękojmi i niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową. Rozważania referentów w sekcji II koncentrowały się wokół różnych szczegółowych postaci umów, w tym zwłaszcza umów licencyjnych. Poruszano także zagadnienia kausalności i nabycia rzeczy od nieuprawnionego. Natomiast sekcja III zdominowana została przez dyskusję nad konstrukcjami ogólnymi prawa cywilnego, w szczególności jednak w odniesieniu do prawa umów. Rozważano zatem możliwość szerszego niż dotąd wykorzystania w kodeksie cywilnym klauzuli rozsądku, poruszano problem dyskryminacji kontrahenta w prawie umów, zastanawiano się nad znaczeniem natury stosunku jako instrumentu mającemu przeciwdziałać nadużywaniu swobody umów, analizowano rolę klauzul salwatoryjnych. Przedstawiono także kilka szczegółowych postaci umów: o roboty budowlane, deweloperską, pośrednictwa, składu oraz o udział w zawodach sportowych.

Po południu obrady w sekcji I poświęcone były problematyce małżeńskich umów majątkowych. W toku dyskusji podkreślano konieczność dążenia do zagwarantowania pewności w obrocie i ochrony wierzycieli. Zwracano uwagę na niedoskonałości

ostatnio przeprowadzonej reformy tego zagadnienia oraz podnoszono kwestię europeizacji majątkowego prawa małżeńskiego. Po przerwie, w tej samej sekcji, podjęto problematykę ubezpieczeń. W sekcji II zagadnieniem przewodnim były umowy w obrocie elektronicznym. Wskazywano przede wszystkim na niedostateczne wykorzystanie w praktyce instrumentów elektronicznych regulowanych już przez prawo polskie. Podkreślano tendencje ustawodawcy do nadmiernego kontrolowania obrotu elektronicznego. Sekcja III poświęcona była głównie wybranym zagadnieniom alternatywnego rozstrzygnięcia sporów oraz umowom: spółki jawnej i cywilnej. Dyskusja, która rozwinęła się po zakończeniu referatów, koncentrowała się wokół problemu podmiotowości spółki cywilnej. Pomimo wielu głosów krytycznych, niektórzy dyskutanci wyrazili pogląd przychylny dla uznania podmiotowości spółki cywilnej, przynajmniej jako postulat *de lege ferenda*.

W ostatni dzień Zjazdu (sobota) obrady odbywały się ponownie na sesji plenarnej. Główną część zebrania wypełniła oczekiwana przez wszystkich prezentacja Zielonej Księgi w sprawie optymalnej wizji Kodeksu cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej, której dokonał prof. dr hab. Zbigniew Radwański¹. Podkreślił przy tym, że decyzje legislacyjne dotyczące doniosłych aktów ustawodawczych, takich jak kodeks cywilny, powinny podejmować się dopiero po publicznym przedstawieniu ich założeń – najlepiej w postaci tzw. Zielonej księgi. Prof. Radwański wskazał, że przy opracowywaniu założeń nowego kodeksu istotną rolę odegrali eksperci holenderscy. Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego przedstawił najważniejsze z postulowanych zmian w poszczególnych działach prawa cywilnego. Za konieczne uznał także włączenie prawa rodzinnego do kodeksu cywilnego.

Profesor Radwański zakończył swe wystąpienie wnioskiem, że stworzenie nowego kodeksu cywilnego jest niezbędne dla zrealizowania postulatu przywrócenia kodeksowi cywilnemu właściwej mu rangi jako podstawowego aktu prawnego prawa prywatnego i zapobieżenia dalszemu procesowi dekodyfikacji prawa cywilnego. Jest to konieczne dla wewnętrznej spójności systemu prawnego. Prace prowadzone nad „Europejskim kodeksem cywilnym” nie podważają konieczności opracowania nowego kodeksu cywilnego w Polsce. Ewentualny kodeks europejski najprawdopodobniej będzie miał bowiem wyłącznie charakter prawa „miękkiego”.

W ostatnim dniu obrad podjęto również uchwałę w sprawie organizacji kolejnego ogólnopolskiego zjazdu cywilistów. Zadania tego podjęli się cywiliści z Uniwersytetu Wrocławskiego pod kierunkiem prof. dr. hab. Edwarda Gniewka. Zjazd odbędzie się we Wrocławiu jesienią 2008 r.

¹ Księga ukazała się drukiem jesienią 2006 r.: Z. Radwański (red.), *Zielona Księga – Optymalna wizja Kodeksu cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2006.

**PRAWNOMIĘDZYNARODOWE SEMINARIA
NAUKOWE W INSTYTUCIE EUROPEISTYKI UJ
W OKRESIE LUTY 2006 – STYCZEŃ 2007**

Zespół prawników Instytutu Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (IE UJ), we współpracy z kolegami z Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego UJ (KPMP UJ) oraz Polskiej Akademii Nauk (PAN), w roku ubiegłym zorganizował szereg naukowych spotkań seminaryjnych (tradycyjnie odbywających się na zamku w Przegorzach), poświęconych aktualnym problemom prawa międzynarodowego. W spotkaniach uczestniczyli specjalizujący się w zagadnieniach prawa międzynarodowego publicznego pracownicy naukowcy i doktoranci ze wspomnianych jednostek oraz zaproszeni goście. Jeden z zaproszonych gości – dr hab. Roman Kwiecień z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej z Lublina, zaszczylił grupę seminaryjną nie tylko swą obecnością na spotkaniu dnia 30 VI 2006 r., lecz również wygłoszeniem interesującego referatu.

Spotkania składały się z wielogodzinnych dyskusji odnoszących się do uprzednio wygłoszonych referatów oraz komunikatów, jak także moderowanych dyskusji na bieżącym stanie faktycznym. Stanowiły one kontynuację spotkań z lat poprzednich, które odbywały się w dawnej siedzibie Instytutu Europeistyki na krakowskich Oleandrach. W roku 2007 planujemy kontynuację spotkań seminaryjnych na przegorzalskim zamku odbywających się według dotychczasowego schematu. Planujemy również zorganizowanie przynajmniej jednego seminarium wyjazdowego w okresie wiosennym.

Poniżej przedstawiamy listę zagadnień w okresie od lutego 2006 do stycznia 2007.

Seminarium dnia 4.II.2006

- Dr Paweł Czubik (IE UJ) „*Geneza i konstrukcja normatywna prawa dostępu do konsula*”

- Mgr Maja Grzymkowska (IE UJ) „*Europejski system ochrony praw człowieka wobec rozwoju biomedycyny*”

- Mgr Paweł Filipek (KPMP UJ) „*Rada Europy wobec Rosji a propos konfliktu w Czeczeni*”

- Mgr Paweł Filipek (KPMP UJ) „*Śledztwo Rady Europy w sprawie rzekomych więzień CIA w Europie*”

- Mgr Magdalena Czajkowska (IE UJ) „*Niewłaściwe interpretowanie umów międzynarodowych dotyczących uznawania dokumentów zagranicznych w procedurze zamówień publicznych*”

Seminarium dnia 4.III.2006

- Mgr Maja Grzymkowska (IE UJ), „*Zakres ochrony życia w prawie międzynarodowym*”
- Mgr Wojciech Burek (IE UJ), „*Komitet Praw Człowieka ONZ – sprawa KL przeciwko Peru*”
- Dr Ireneusz C. Kamiński (PAN) „*Skarga Dziennik Życie i inni przeciwko Polsce (związana z procesem Aleksander Kwaśniewski przeciwko Życiu)*”.

Seminarium dnia 1.IV.2006

- Dr Ireneusz C. Kamiński (PAN) „*Przygotowanie tzw. „skarg katyńskich” przeciwko Rosji*”
- Dyskusja moderowana prowadzona przez mgr Pawła Filipka (KPMP UJ) „*Karykatury Mahometa i odpowiedź świata islamu – analiza w świetle ochrony praw człowieka*”
- Dyskusja moderowana przez dra Pawła Czubika (IE UJ) „*Niepokojące incydenty w relacjach konsularnych Polska – Białoruś (śmierć konsula RP z Grodna, zatrzymania samochodów dyplomatycznych na granicy i próby otwierania poczty konsularnej) – kontrowersje prawne wokół stanu faktycznego*”

Seminarium dnia 6.V.2006

- Dr Ireneusz C. Kamiński (PAN) „*Mysz, która zawyła, czyli rozwój doktryny pozytywnych obowiązków państwa w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*”
- Mgr Paweł Filipek (KPMP UJ) „*Normy prawne wokół „rzekomych więzień CIA” w Europie*”

Seminarium dnia 30. VI 2006

- Dr hab. Roman Kwiecień (UMCS) „*Czy pokój pozostaje główną wartością międzynarodowego porządku prawnego?*”
- Dr Michał Kowalski (KPMP UJ) „*Po Iraku, przed Iranem – samoobrona prewencyjna we współczesnym prawie międzynarodowym*”

Seminarium dnia 20. XI 2006

- Mgr Paweł Filipek (KPMP UJ), „*Sankcje Rady Bezpieczeństwa przeciwko Korei Północnej*”
- Dr Ireneusz Kamiński (PAN), „*Zmiana koncepcji „skarg katyńskich” przed ETPCz*”
- Dyskusja moderowana przez dra Michała Kowalskiego (KPMP UJ) i dra Ireneusza C. Kamińskiego (PAN) „*Kierunki reformy Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*”

Seminarium dnia 8. I 2007

- Dr Ireneusz C. Kamiński (PAN), „*Sankcje pieniężne wymierzane na mocy art. 228 TWE*”
- Dr Paweł Czubik (IE UJ), „*Błędy w wykonywaniu niektórych cywilnoprawnych czynności konsularnych przez konsula RP*”
- Dr Paweł Czubik (IE UJ), „*Środki ochronne z tytułu ochrony przed nadmiernym importem w prawie WTO na przykładzie amerykańsko-europejskiego sporu o stal*”
- Dr Michał Kowalski (KPMP UJ), „*Nowy raport na temat reformy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*”

Ponadto, w ramach ogólnych seminariów naukowych Instytutu Europeistyki prowadzonych przez prof. dr hab. Czesława Porębskiego, wygłoszono trzykrotnie referaty członków zespołu prawników Instytutu Europeistyki, co oznacza (wobec faktu, że seminaria te są jednoreferatowe, a w roku 2006 odbyło się 6 takich spotkań o charakterze merytorycznym), że 50% spotkań w ramach seminarium ogólnoinstitutowego poświęconych było zagadnieniom prawa międzynarodowego lub europejskiego. Referaty wygłosili:

- Na seminarium dnia 30 III 2006 dr Paweł Czubik „*Forma zagranicznej czynności dotyczącej przeniesienia własności nieruchomości położonej w Polsce – potrzeba nowych regulacji w prawie krajowym na tle rozwiązań europejskich*”
- Na seminarium dnia 19 X 2006 mgr Wojciech Burek „*Prawo antydyskryminacyjne UE i jego implementacja w Polsce*”
- Na seminarium dnia 14 XII 2006 mgr Maja Grzymkowska „*Europa w poszukiwaniu wspólnych wartości? Wyzwania dla europejskiego systemu ochrony praw człowieka w związku z rozwojem biomedycyny*”

Warto również wspomnieć o niewątpliwych sukcesach naukowych doktorantów z zespołu prawniczego Instytutu Europeistyki:

• Mgr Wojciech Burek otrzymał na lata akademickie 2006/2007 oraz 2007/2008 dwa prestiżowe stypendia naukowe – w pierwszym semestrze roku akademickiego 2006/2007 w ramach stypendium Sasakawy (*The Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship*) prowadzi badania naukowe nad prawem traktatów i prawami człowieka na Uniwersytecie w Helsinkach (*The Erik Castrén Institute of International Law and Human Rights*) oraz na *Catholic University of America (Columbus School of Law, Comparative and International Law Institute)* w Waszyngtonie. W drugim semestrze roku akademickiego 2006/2007 wyjeżdża w ramach stypendium im. Profesora Kutrzeby na rok do Heidelbergu, by kontynuować te badania w znamienitym Instytucie Maxa Plancka (*Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*).

• Dnia 22 stycznia 2007 odbyła się obrona pracy doktorskiej mgr Maji Grzymkowskiej zatytułowanej „*Europejski system ochrony praw człowieka wobec rozwoju biomedycyny*”.

[Opracowanie noty inf.: P.C., P.F.]